

aansche bezwaar tegen art. 2 van de Nederlandsche geloofsbelijdenis", Onder Eigen Vaandel, 1938.

⁹⁶⁾ Barth, Dogmatik, 1940, pag. 141 vv.

⁹⁷⁾ Idem, pag. 144.

⁹⁸⁾ Idem, pag. 158.

⁹⁹⁾ Idem, pag. 160.

¹⁰⁰⁾ Idem, pag. 161.

¹⁰¹⁾ Idem, pag. 162.

¹⁰²⁾ Idem, pag. 162.

¹⁰³⁾ Idem, pag. 166 vv.

¹⁰⁴⁾ Idem, pag. 173 vv. Opnieuw beroept Barth zich hier — ten onrechte — op een woord van Calvijn, „haec sola est ratio tam retinendae quam restituendae purae doctrinae: Christum ponere ob oculos qualis est cum bonis suis omnibus.” (Calvijn op Coll. 1 vers 12). Het citeeren van dit woord wekt in het verband van Barth's betoog ten onrechte den indruk, dat wie de verhouding tusschen den „nieuwen mensch” en den „Christelijken mensch” niet dialectisch verstaat, aan *Christus* voorbijgaat. Het is juist een erkenning van Christus en een aanvaarding en bewaring van de „pura doctrina”, wanneer we tegenover Barth's opvatting der in Christus „gescheenen Neuschöpfung des Menschen” als „laatste woord” (Dogmatik, 1940, pag. 173) verwijzen naar Calvijns woord in hetzelfde verband van Coll. 1 vers 12: „Spiritus regenerationis est adoptionis sigillum”.

¹⁰⁵⁾ Idem, pag. 178.

¹⁰⁶⁾ Idem, pag. 182 vv.

¹⁰⁷⁾ De samenhang tusschen de vragen der theologia naturalis en der analogia entis en dit probleem van de verhouding tusschen rechtvaardiging en heiliging wordt ook duidelijk in het artikel van H. Diem over de analogia entis en de analogia fidei. (Evang. Theol., 1936, pag. 172 vv.). Evenals voor Barth gaat het ook voor Diem in de „analogia entis” niet om een wijsgeerig probleem (vgl. Barth, Schicksal und Idee in der Theologie, Zw. d. Z., 1929, pag. 325: contra de „gratia inhaerens, kraft deren Erkennender und Erkantes analogia entis nun einfach und an sich in jenem Verhältnis zu Gott wären”), maar om een religieus vraagstuk. De analogia fidei wordt gesteld tegenover de analogia entis, omdat de strijd gevoerd moet worden tegen het verboden „Substanz werden des Aktes”, (Evang. Theol., 1935, pag. 170) en tegen de continuïteit (H. Volk, a. w., pag. 89 vv.) en het „vastleggen” van eenig verband tusschen God en mensch. Dat óók in het geloof de vraag van het „esse” aan de orde moet komen, is een feit, dat de dialectische theologie wel heeft gezien — men vergelijke de uiteenzettingen van Barth over het geloof als menselijke daad in Dogmatik, 1938 — maar een antwoord, dat bevredigen kan, is hier nog steeds niet gevonden. Het vraagstuk van den „Monolog Gottes” blijft in Barths theologie een probleem, tot in 1940 toe. Vgl. Hans Ulrich, Das Transzendenz-problem bei Karl Barth, Diss., Tübingen, 1936, pag. 147 vv. De achtergrond van dezen „Monolog Gottes” ligt in de kritiek op de leer der analogia entis als continuïteit en vastgelegd verband, waardoor de vrijheid Gods wordt opgeheven met als gevolg „eine umgekehrte Umdeutung der biblischen Sätze über den Heiligen Geist” (Ulrich, a. w., pag. 148). Men kan ook zeggen: de strijd om de „analogia entis” is voor Barth identiek met dien om het vraagstuk van „Offenbarung” en „Offenbarkeit”, van God als „Actor” in Zijn nimmer uit handen gegeven Souvereiniteit en actualiteit. (Vgl. Barth, Schicksal und Idee in der Theologie, Zw. d. Z., 1929, pag. 325). De „similitudo” ligt op het terrein van het „gegeven-zijn”, waartegenover Barth stelt het „Nicht-gegeven-sein Gottes”. In dit licht is voor Barth — met een beroep op Romeinen 12 vers 4 —